

Uddannelse

Lige muligheder
for alle

En børneparat folkeskole - skolen er først og fremmest børnenes

Folkeskolen skal være for alle børn i Danmark. Derfor vender CenterPartiet sig mod enhver form for brugerbetaling på dette område.

Folkeskolens formål er at hjælpe børnene fra et punkt til et andet: Fra barndom til at kunne klare den videre vej mod voksenlivet og dets udfordringer, såvel fagligt som socialt. Børnene skal have hjælp til at opbygge en stærk identitet og kunne begå sig i den kultur og det samfund, som de er en del af. CenterPartiet ønsker, at folkeskolen skal være med til at danne en helhed og skabe hele mennesker.

Der bør ikke være nogen, som vælger den eneste rigtige indlæringsmetode for eleverne. De skal via egen nysgerrighed prøve forskellige arbejdsformer af. Så vil de vælge det, som interesserer dem. Lærere og pædagoger bør observere børnene, og hvorledes de lærer bedst. I dialog med eleverne tilrettelægges undervisningen og undervisningsmaterialer udvælges ud fra dette. Frivillighed og interesse giver nysgerrighed og motivation for at lære mere. Det giver en opadgående spiral og en selvindsigt, udvikler deres identitet, hvilket vil optimere elevens læringsmønstre og evne til at klare forskellige situationer langt ind i voksenlivet.

Folkeskolen bør gøre børnene nysgerrige og motiverede for at lære nyt - livet igennem. Det gør den enkelte egnet til at møde arbejdsgiveres krav om fleksible og innovative medarbejdere. Er den enkelte person ikke motiveret for at lære nyt, er det et meget svært arbejdsliv at komme ud til efter folkeskolen.

Folkeskolen skal have mulighed for at trække på en lang række faggrupper samt forældre, som i et samarbejde om og med eleverne kan give eleverne oplevelser af at deres voksne interessere sig for dem, en oplevelse af sammenhæng og helhed i hverdagen. Eleverne bør opleve stabilitet, kontinuitet og tryghed i relationen med de voksne i deres hverdag i skolen. Derfor bør lærere, pædagoger m.fl. være tilknyttet den samme klasse i en længere periode.

Mobning er uacceptabelt og skal tages i opløbet. Derfor skal eventuelle familiemæssige eller personlige problemstillinger - herunder også de følelsesmæssige aspekter - opfanges i tide. Det er med til at se barnets individuelle behov, resurser og begrænsninger i givne perioder og situationer.

Undervisning skal ske efter interesse og evner mere end den biologiske alder. Et barn i 7. klasse kan i bestemte fag ligge på et andet alderstrin, end den biologiske alder foreskriver. Om eleven er enten over eller under 7. klasses niveau er for så vidt underordnet. Barnet skal undervises på sit eget niveau. Klasseundervisningen kommer således til at foregå med elever på tilnærmelsesvis samme niveau og med så få elever i en klasse som muligt. Mindre klasser og opdeling efter interesse og evner giver bedre mulighed for at følge barnet tæt og opleve, hvorledes det lærer bedst. Hvilke sanser barnet bruger for at lære (sanseintegration er væsentlig for al læring), og hvordan barnets opmærksomhed, koncentration og hukommelse er. Undervisningen skal tilrettelægges, og klasselokalet indrettes herefter.

Lærere og pædagoger må ikke være bange for at bruge alternative metoder og fag. De mange intelligenser skal komme til orde. Er en elev mere praktisk anlagt end boglig, så skal vedkommende arbejde praktisk. Fx i værksted. Det giver motivation at arbejde med noget, der giver mening - og det, der giver mening er subjektivt fra person til person. Teoretisk lærdom kan let indarbejdes i forbindelse med praktisk arbejde. Skolen skal derfor kunne tilbyde forskellige slags værksteder, musiklokaler, udendørs undervisning m.m.

Mulighederne for at tage særlige hensyn og tilpasse undervisningen og de krav, der stilles til det enkelte barn kan styrkes ved en fast kontaktpædagog, der tilknyttes en fast gruppe elever. Det giver mulighed for at lære det enkelte barn godt at kende og vide, hvad der foregår i barnet og dets liv udenfor skolen. Hvis fx barnets livssituation er ved at blive ændret (eksempelvis ved forældres skilsmisse), så barnet har en masse andet at tænke på, kan kontaktpædagogen tale med barnet og eventuelt familien om det og skabe de bedst mulige rammer for barnet i denne periode.

Har elever svært ved at koncentrere sig eller er trætte, kan det skyldes, at de fx springer måltider over eller spiser meget lidt varieret eller direkte fed eller sukkerholdig mad. Når lærer eller pædagoger får en sådan mistanke, skal elev og forældre kunne henvises til skolens diætist, som vil kunne yde råd og vejledning og om nødvendigt give en individuelt tilrettelagt kostplan.

CenterPartiet vil derfor:

- arbejde for, at klassekvotienterne nedbringes, så de nærmer sig kvotienterne på private skoler.
- at hver klasse kan have tilknyttet én fast lærer (klasselærer) og én fast pædagog samt én fast vikar for hver af disse for at give børnene størst mulig trykthed.
- At folkeskolen får mulighed for efter behov at tilknytte en fast kontaktpædagog til en gruppe elever.
- At hver folkeskole gives mulighed for at få tilknyttet en skolepsykolog, der efter behov kan yde supervision til det enkelte lærer/pædagog-team omkring klasserne og har mulighed for jævnligt at deltage i drøftelser af iagttagelser/observationer af børnene for at fange eventuelle psykologiske handicaps og følelsesmæssige vanskeligheder.
- Minimere mobning i folkeskolen. Her spiller kontaktpædagogen og teamet omkring hver klasse en meget væsentlig rolle.
- Give mulighed for at et barn kan undervises på sit eget udviklingsniveau..
- Opmuntre lærere og pædagoger til at bruge alternative metoder og fag.
- Sikre mulighed for, at teoretisk lærdom kan indarbejdes i forbindelse med praktisk arbejde. Bygger du fx en stol i træværkstedet, skal du også regne ud, hvor lange benene skal være og finder ud af vinklernes størrelse med mere. Skolen skal gives mulighed for at kunne tilbyde forskellige slags værksteder, musiklokaler, udendørs undervisning m.m.
- Tilknytte en diætist til hver skole.
- Reducere lærernes administrative opgaver til fordel for kontakt med eleverne
- Øge antallet af lærere/voksne i skolen.
- Sætte minimumskrav til lærerressurser i skolen.
- Satse på en samfundsaktiv skole med fokus på elevvirksomhed.
- Stimulere til at naturen bliver taget endnu mere i brug som klasseværelse.

- Styrke studievejledningen i folkeskolen og på ungdomsuddannelser. Tilbuddet bør deles i en faglig og en social del.
- At der oprettes en offentlig uddannelse for vejledere eller stilles strengere kompetence krav til dem, som skal varetage jobbet.
- At skolerne tilbyder gratis frugt og grøntsager til eleverne, ligesom der skal være adgang til vand i klasseværelset/gangarealerne..
- Have udformet minimumskrav til størrelse af klasseværelser. At der ikke indføres obligatorisk heldagsskole, men styrke SFO tilbuddet.
- Opretholde en decentraliseret skolestruktur.
- Beholde karakterer i de ældste klassetrin, men karaktererne må ikke være et succeskriterium i sig selv. De skal være et redskab til, at den enkelte elev gennemgår en udvikling såvel fagligt som socialt og personligt. Alle elever skal ikke nødvendigvis nå frem til samme faglige mål indenfor samme tidsperiode. De skal først og fremmest lære at lære.
- Sikre tilbud om modersmålsundervisning til elever med minoritetsbaggrund.

Fri- og efterskoler

Danmark har en lang tradition for fri- og privatskoler, der er grundlagt på ideer om en særligt pædagogisk retning, høj prioritering af idræt, musik, udeliv eller andre ønsker, der udspringer af et forældre-engagement eller som skyldes mere geografisk betingede forhold.

Friskolebevægelsen med den generelle høje vægt på sang, fortælling, fællesskab og dannelse er et godt supplement til folkeskolen og er med til at give en dynamik i udviklingen af morgendagens skole.

I visse områder med høj koncentration af resurssvage familier har privat- og friskoler ofte ry for ikke at tage et socialt ansvar, men kun optage de stærke elever og overlade de svage elever til områdets folkeskoler. I mange tilfælde er det ikke korrekt, da elevsammensætningen på de frie skoler stort set svarer til områdets folkeskoler. I enkelte tilfælde bør det overvejes, om kommunen skal kunne købe et antal pladser til elever, som ikke har kunnet rummes i en folkeskole.

Efterskoler giver mange elever mulighed for at starte på en frisk, at fordybe sig i et interesse-område eller blive modnet, inden de skal i gang med en ungdomsuddannelse. De samler mange unge mennesker op og bør fortsat have økonomisk støtte.

CenterPartiet vil derfor:

- arbejde for, at de frie skoler fortsat har gode vilkår at arbejde under og nyder støtte fra staten.
- give forældre en rimelig frist til at oprette friskoler, hvor den lokale folkeskole skal lukkes.
- give kommunerne en vis kvote pladser på friskoler, der ikke i rimelig grad afspejler nærområdet sociale sammensætning.

Varierede ungdomsuddannelser i hele landet

Ungdomsuddannelserne bør danne grundlag for den enkelte elevs videre udvikling og forberedelse til arbejdslivet. Det er derfor vigtigt, at ungdomsuddannelserne opøver elevernes evne til på egen hånd at indsamle og tage stilling til informationer, tage ansvar og kunne arbejde både selvstændigt og sammen med andre.

Det er vigtigt, at der er et varieret udbud til unge, der ønsker at tage en uddannelse på gymnasieniveau.

Ungdomsuddannelserne skal bidrage til at opbygge færdigheder og skabe arbejdspladser i hele landet. For at de unge bliver i stand til at skabe deres egen arbejdsplads og udnytte de resurser, der findes, må en positiv holdning til iværksætteri gennemsyre hele uddannelsesforløbet. En stærk og bæredygtig beskæftigelse i hele landet kræver også arbejdskraft, der er tilpasset lokale forhold. Et tæt samarbejde mellem uddannelsessted og lokale virksomheder er nødvendigt både for at forbedre kvaliteten af uddannelserne og udnytte resurserne bedst muligt. For at udvikle elevernes dannelse skal der også sikres samarbejde med det lokale kultur- og foreningsliv.

CenterPartiet ønsker en decentral skolestruktur inden for ungdomsuddannelserne. Ingen skal være nødt til at betale for rejse til og fra skole. Egenbetaling for kørsel til skole rammer især unge fra udkantsområderne, og er i strid med princippet om lige ret til uddannelse.

CenterPartiet vil derfor:

- At ungdomsuddannelser skal være gratis for alle.
- At der skal være et bredt udvalg af ungdomsuddannelser i hele landet.
- At unge, som søger om en ungdomsuddannelse, skal have ret til en plads, og der skal gives mulighed for at vælge om.
- Styrke indlæring af sprog. Gode færdigheder i dansk og i fremmedsprog er vigtig både i forhold til videre studier og til arbejdslivet.
- Arbejde for en bred vifte af pædagogiske metoder på skoler, der tilbyder ungdomsuddannelser. Dette forudsætter blandt andet god adgang til biblioteker, internetopkobling og tilstrækkelig informations- og kommunikationsteknologiske hjælpemidler til børn, unge og voksne med handicap på alle skoler. Det forudsætter også, at lærerne har de nødvendige kompetencer og en faglig tryghed til at kunne tilpasse al undervisning til den studieretning/fagretning, der undervises i.
- Give elever på erhvervsfaglige uddannelser mulighed for praktikophold i et andet europæisk land i løbet af uddannelsen eller i løbet af de to første år efter svendeprøven/eksamen er bestået.
- Garantere alle elever, der klarer eksamen på en erhvervsfaglig uddannelse, tilbud om et et-årigt overbygningskursus for at tilegne sig studiekompetencer.
- Videreføre økonomisk støtte til lærlingepladser indenfor de traditionelle håndværksfag.

- Give bedre muligheder for iværksættere.
- Give unge som ikke kan rummes i det traditionelle uddannelsessystem mulighed for selv at sammensætte et uddannelsesforløb.

Videregående uddannelse

Akademisk frihed, forsknings-baseret undervisning og høje standarder for kvalitet er centrale værdier indenfor de videregående uddannelser og forskning. Universiteter og videregående uddannelsessteder har et ansvar for den langsigtede udvikling af uddannelse og forskning, og skal derfor hovedsagelig finansieres over de offentlige budgetter. CenterPartiet vil gerne advare mod en tendens, hvor universiteter og videregående uddannelsessteder i stigende grad er afhængige af ekstern finansiering, og at bevillinger afhænger af antallet af studerende. Dette vil især ramme de små fag, der retter sig mod særlige behov, både med hensyn til uddannelse og forskning. CenterPartiet vil derfor arbejde på at styrke den grundlæggende finansiering af de videregående uddannelsessteder.

Øget international udveksling af studerende og forskere/undervisere er vigtige, både for at skabe gensidig international forståelse og respekt, blive fortrolige med andre landes viden og forskning og udvide uddannelsesstilbuddene. Internationalt samarbejde om uddannelse skal i stigende grad ske gennem aftaler mellem de danske institutioner og gode udenlandske institutioner. Information og hjælp bør være rettet mod områder, hvor vi har brug for, at danske unge tager uddannelse i udlandet. Samtidig er det vigtigt at sikre en god spredning, geografisk, socialt og fagligt. Udvikling af supplerende engelsksprogede tilbud i Danmark vil være nødvendig for at gøre det muligt for udenlandske studerende at tage dele af deres uddannelse her i landet.

CenterPartiet vil derfor:

- Have et styringssystem ved universiteter, som sikrer selvstændighed for institutionerne, uafhængighed for forskningen og medbestemmelse for ansatte og studerende. Rektor bør forsat vælges blandt de videnskabeligt ansatte.
- Sikre et gradueringssystem i højere uddannelser, som imødekommer hensynet til helhed, bredde og fordybelse.
- Have to censorer til eksamenerne for at sikre de studerendes retssikkerhed, og at alle behandles lige.
- Gå imod øget brug af obligatorisk fremmøde, og understrege at deltagelse i mere intensive undervisningsforløb må være frivillig for de studerende. I en tid, hvor behovet for efter- og videreuddannelse øges, er fleksibilitet i studietilbuddet vigtigere end nogensinde før.
- Arbejde for at studerende med handicap kan deltage på studiet på lige fod med andre
- Øge udvekslingen af studerende og forelæsere.
- Støtte tiltag for at øge rekrutteringen af studerende fra minoritetsgrupper.
- Styrke brugen af it-baserede læremetoder indenfor højere uddannelser inklusiv fjernundervisning og efteruddannelse.

Folkehøjskoler

Folkehøjskoler er en vigtig del af skolesystemet og giver en god værdi- og kulturforankring. Skolerne skal have mulighed for at beholde deres egenart med vægt på kulturformidling og elevernes personlige udvikling. Fordybning i specielle emner og interesseområder er en vigtig del af folkehøjskoleundervisningen.

Folkehøjskolerne udgør et godt supplement til videregående skoler og arbejdsliv. Elevernes indsats skal værdsættes gennem at være pointgivende ved optagelse på videregående uddannelser. CenterPartiet vil arbejde for at sikre driftstilskud til folkehøjskolerne og støtteordninger for eleverne.

Studiestøtte

Gode finansieringsordninger og gode boligtilbud for studerende er vigtigt både for at nå målet om lige rettigheder til uddannelse og at gøre det muligt for flere at studere på fuld tid og slutte på normeret tid.

CenterPartiet vil derfor:

- At SU i højere grad skal tildeles efter den studerendes behov/livssituation samt lokale forskelle i fx boligpriser
- At studerende under 18 år, som bor hjemme skal tildeles støtte på grundlag af forsørgeres indkomst (sikre samme vilkår som medstuderende over 18 år)
- At studerende over 18 år, som bor hjemme, skal tildeles støtte som studerende under 18 i samme situation. Da man som 18-årig er myndig, er det ikke forsørgeres indkomst, men derimod den øvrige husstands voksne/myndige personers indkomst, som danner grundlag for støtten (hvilket i praksis ofte vil sige, at 16- og 18-årige, som ikke er udeboende får tildelt støtte efter forældrenes indkomst).
- At udeboende skal have støtte af en sådan størrelse, at denne kan dække boligudgifter til en passende bolig i rimelig afstand til uddannelsesstedet, nødvendig transport og nødvendig forbrug af dagligvare og almindelig husførelse samt udgifter forbundet med uddannelsen samt et personligt rådighedsbeløb svarende til gennemsnittet af, hvad de hjemmeboende studerende får tildelt i støtte.
- At forsørger, som vælger at studere skal have tildelt en SU af en sådan størrelse, at støtten kan dække de udgifter, som forsørgerrollen kræver - fx egnet bolig, nødvendig transport - hvad der er nødvendigt for en husførelse, udgifter i forbindelse med uddannelsen samt et personligt rådighedsbeløb svarende til gennemsnittet af, hvad de hjemmeboende studerende får tildelt i støtte.

Livslang læring

Uddannelse er en livslang proces. Behovet for omskoling og efteruddannelse øges som følge af indføring af ny teknologi og produktionsmetoder, hurtigere ændringer i erhvervslivet og øget krav til opdatering omkring forskningsbaseret kundskab. Kundskabskløften kan blive et nyt klasseskil, hvis det ikke tilrettelægges en bedre veksling mellem uddannelse og arbejdsliv.

Efteruddannelse og omskoling bør samordnes bedre med det eksisterende uddannelsessystem, både på videregående og højere niveau. Samtidig skal der ved udformningen af systemet for efteruddannelse

og omskoling tages hensyn til, at voksne studerende er i en anden livssituation og har andre økonomiske forpligtelser end førstegangsstuderende.

CenterPartiet vil derfor:

- Finansiere efteruddannelse og omskoling ved, at arbejdsmarkedets parter og det offentlige går sammen om denne finansiering. Efteruddannelse, som arbejdsgiver har direkte gevinst af, bør betales af arbejdsgiveren. Det offentlige har et ansvar for, at alle de voksne, som ikke har fuldført folkeskolen og/eller en ungdomsuddannelse, får en reel ret til at fuldføre dette.
- Inddrage videregående uddannelsessteder og højere uddannelsesinstitutioner aktivt i udformningen af et system for efteruddannelse og omskoling.
- Styrke vilkårene for voksenuddannelse og fremme alternativt samarbejde mellem studieorganisationer, arbejdsliv, skolevæsenet og arbejdsmarkedsmyndighederne.
- Den offentlige støtte til voksenuddannelse må hæves betydelig.